

*Russula amoenolens* kan nog met *R. insignis* (voorheen *R. livescens*) verward worden. Het kenmerk van *R. insignis* is de gele steelbasis, die met ammoniak koperrood wordt! Deze *Russula* smaakt niet scherp.

#### Doorslaggevende kenmerken:

Donkerbruine hoed, asgrijze steel, geur van camembert en de na enige tijd kauwen optredende zeer scherpe smaak van het vlees.

#### Waar nog meer op letten:

*Russula amoenolens* komt in ons land vooral onder eik voor en wel in groepjes, op zandige, zure grond, tussen gras, maar ook op kale plekken.

#### Goed afgebeeld en goed beschreven:

*Russula amoenolens*:

Marchand, A., 1977. Champignons du Nord et du Midi 5: nr. 426.

Bon, M., 1988. Champignons d'Europe occidentale: 78 en 79.

Dähncke, R.M. & S.M. Dähncke, 1979. 700 Pilze in Farbfotos: 481.

*Russula pectinatoides*:

Marchand, A., 1977. Champignons du Nord et du Midi 5: nr. 428.

Dähncke, R.M. & S.M. Dähncke, 1979. 700 Pilze in Farbfotos: 480.

---

Coolia 37: 73 - 74. 1994

## BIJZONDERE WAARNEMINGEN EN VONDSTEN

### Poronia erici in de begraasde duinen van het Zwanenwater

Door moderne landbouwmethodes is veel grasland in Nederland kwalitatief sterk verbeterd en mooi groen geworden. Tegelijk is de rundermest als gevolg van geleidelijke wijzigingen in het dieet van de dieren substantieel enigszins verslapt, terwijl door het steeds vaker inzetten van tractoren het paard op de boerenbedrijven overbodig en derhalve in het Nederlandse landschap steeds zeldzamer is geworden. Deze samenloop van veranderingen lijkt debet aan de gedwongen plaatsing op de Rode lijst van de Speldeprikzwam (*Poronia punctata*) en het is dan ook niet verwonderlijk dat mycologen de hoop nu hebben gericht op begrazingsprojecten in natuurgebieden, waar door de grote grazers een 'wat natuurlijker' mest wordt geproduceerd, die meer geschikt lijkt als substraat voor dit paddestoeltje.

Het moge duidelijk zijn dat ik vorig jaar oktober tijdens een excursie met Chiel Noordeloos en Friedjof van de Bergh in de duinen van het Zwanenwater bij Callantsoog zeer verrast was ineens een Speldeprikzwam te vinden en... niet één, maar enkele honderden verspreid over een groot aantal wijd verspreid liggende 'keutels' van grote grazers! 'Grote grazers', omdat de herkomst van de mest niet kon worden bepaald, doordat in dit deel van het Zwanenwater paarden en runderen door elkaar lopen en hun

uitwerpselen als gevolg van het structuurrijke voedsel niet te onderscheiden zijn. De verrassing werd echter nog groter toen onder de microscoop bleek dat ons materiaal zeer grote sporen ( $>30 \times 15 \mu\text{m}$ ) had, zodat het stukje van Leo Jalink in Coolia 35/3 goed van pas kwam om te kunnen vaststellen dat het hier niet om de 'gewone' Speldeprikzwam, maar om *Poronia erici* ging! Tot nu toe werd echter aangenomen dat deze soort voornamelijk op konijnekeutels voorkomt, zodat onze vondst op mest van bovengenoemde grote grazers ook voor de wetenschap interessant is: kennelijk wordt de geschiktheid van de mest niet door zijn producent, maar vooral door wat deze eet bepaald.

Aldert Gutter, Groet

---

## BOEKBESPREKINGEN

Roeland Sullock Enzlin, 1993. BERPJE PIKKEN EN VLEKJE WEGWERKEN... Verslag werkweek 1990 Oost-Groningen van de Nederlandse Mycologische Vereniging. 169 pagina's. Te verkrijgen bij R. Sullock Enzlin, Timorstraat 30a, 9715 LG Groningen.

In 1993 verscheen het verslag van de binnenlandse werkweek die in 1990 in Vlagtwedde in Oost-Groningen werd gehouden. Eerder al werd in Coolia 34 verslag gedaan van de gevonden soorten. Maar nu is het uitgebreide verslag beschikbaar. Het boekwerk bevat eerst een vier pagina's inleiding over Oost-Groningen, waarin de ontwikkeling van het landschap, de bodem, en de floradistricten worden behandeld. Daarna volgen hoofdstukjes over paddestoelen (wat zijn ze, wat doen ze), het karteringsproject en ermee samenhangende zaken, en de werkwijze tijdens de werkweek. En dan zijn we beland bij de resultaten. Na een cijfermatige mycologische vergelijking van Oost-Groningen met de rest van Nederland en een overzicht over de gevonden paddestoelen in wegbermen en op kerkhoven worden alle bezochte gebieden behandeld. Dit houdt in dat per gebied de gevonden soorten worden weergegeven en bijzonderheden besproken. Een korte karakterisering van het terrein wordt gegeven, ook qua mycoflora. Per gebied wordt bovendien een klein kaartje gegeven, een fotokopie van de stafkaart.

Aan het eind worden algemene conclusies gegeven van deze werkweek. Aangezien een van de hoofdredenen voor het organiseren van een werkweek in dit gebied het verzamelen van gegevens voor het Paddestoelenkarteringsproject was, mag de werkweek geslaagd worden genoemd. Het aantal geïnventariseerde kilometerhokken in Groningen steeg met sprongen. Als bijlage is ook nog een totaalijst opgenomen.

Alles bij elkaar is het een zeer gedegen en goed opgemaakt verslag geworden, dat voor een ieder die in Groningen en haar paddestoelen is geïnteresseerd, en niet deelnam aan de desbetreffende werkweek in 1990 (want die hebben het verslag inmiddels allen ontvangen) is aan te raden.

Marijke Nauta